

Årsrapporten gir en oversikt over hvilke aktiviteter rådet, og medlemmer av rådet, har engasjert seg i

Årsrapport 2018

Etikkrådet, helse- og omsorgstjenestene i Haugesund kommune

Bie, Kristin

Medlemmer av rådet 2018:

Kristin Bie, 20% stilling, leder av etikkrådet, sykepleier, Cand. San., fagkonsulent,
kristin.bie@haugesund.kommune.no

Mari-Ann Børsheim, avdelingsleder, sykepleier

Gunnar Johan Eljervik, rådgiver, sosionom

Eva Johansen, kreftkoordinator, sykepleier

Christine Haraldsen, jurist

Lillian Herstad Johansen, fagansvarlig sykepleier

Kjellaug Iversen, brukerrepresentant (sluttet høsten 2018)

Solveig Myklebust, saksbehandler, sykepleier,

Elisabeth Sætre Risanger, miljøarbeider, aktivitør

Maren Tomte, sykepleier

Etikkrådets mandat:

- Være et sted der pasienter, brukere, beboere, pårørende og ansatte kan få belyst det som oppfattes som vanskelige saker, etiske problemer eller dilemmaer
- Bidra til at pasienter, brukere, beboere, pårørende og ansatte opplever at de møter hverandre på best mulig måte
- Bidra til oppmerksomhet på etiske utfordringer som kan oppstå, og hvordan de kan løses
- Stimulere til samtale og refleksjon om etiske problemer og dilemmaer

Målet er å bidra til god kvalitet i tjenestene.

Det understrekes at rådet har en rådgivende funksjon.

Hva er etiske dilemmaer?

Situasjoner som er vanskelige å finne gode løsninger på. For eksempel når enkelt personers faglige vurderinger, følelser, ønsker, behov, oppfatninger, samvittighet kommer i konflikt med regler og/eller andres kunnskap, samvittighet, følelser, måte å opptre på. Situasjonen kan virke uløselig, eller uansett hvilken løsning som velges oppleves det som feil for noen, eller kanskje for alle.

Hvem kan ta kontakt?

Pasienter, brukere, beboere, pårørende og ansatte ved omsorgssentre og aldershjem, hjemmetjenester, boliger og andre helse- og omsorgstjenester i Haugesund kommune kan ta kontakt for å få drøftet noe de oppfatter som et etisk problem eller dilemma, for å få råd i en konkret sak, og for å løse et problem eller en utfordring før det blir et dilemma. Saker kan meldes til alle medlemmene i rådet som også kan hjelpe til med en skriftlig fremstilling av saken. De fleste sakene er til nå meldt til rådets leder.

Etikkarbeid er kvalitetsarbeid.

I dagens helse- og omsorgstjenester står helsepersonell ofte overfor en rekke etiske problemstillinger som lovverket og faglig kompetanse ikke kan gi gode svar på. Eksempler på det er de «store» spørsmålene om livsforlengende behandling, avslutning av behandling, og å starte gjenopplivning av livløse personer. For de som arbeider med pasienter, brukere og pårørende daglig er det kanskje andre etiske spørsmål som er påtrengende. Eksempler på det er: når kan det brukes tvang, og hva er tvang? Hvordan sikre at verdier som medbestemmelse og innflytelse i planlegging og utføring av pleien og omsorgen blir vanlig praksis? Hvordan håndtere arbeidsdagen når en som arbeidstaker kommer i klemme mellom krav fra pasienter, brukere og pårørende, kolleger og arbeidsgiver? Hvordan ivareta verdigheten, likeverdet og integriteten til en person som trenger hjelp? Hva skal den enkelte gjøre når kravene om målstyring, standardisering og økonomisk innstramming kolliderer med det kliniske skjønn og personlige og faglige verdier?

Etikkrådets kliniske etikkarbeid handler i stor grad om å balansere verdier som er viktige for alle som er involvert i det daglige arbeidet, og for faget og samfunnet. Arbeidet er forankret i den praktiske hverdagen og er et virkemiddel som skal styrke arbeidstakernes evne til å reflektere over, og leve med de etiske spørsmålene som oppstår i arbeidet med mennesker. Der hverdagsetikken ikke blir reflektert over, er muligheten for uetiske handlinger stor; *Reflektert praksis er moralsk praksis*¹. Systematisk etikkarbeid i den praktiske hverdagen øker de ansattes bevissthet rundt verdispørsmål, slik at valgene de gjør er kloke og gjennomtenkte. Verdispørsmål og etiske vurderinger henger nært sammen med utformingen og organiseringen av tjenestene, og etikkarbeidet gir både ledere og ansatte innsikt i hva som kan forbedres og kanskje endres².

Aktiviteter i etikkrådet 2018

Møter: Det har vært fire saker som etikkrådet har drøftet i løpet av året. Sakene er meldt inn av hjemmetjenesten, institusjon, og ergo- fysioterapitjenesten. I alle drøftingene var saksmelder til stede. Drøftingene følger malen som er utarbeidet av senter for medisinsk etikk, Universitetet i Oslo, og det skrives referat fra drøftingene. Disse får rådsmedlemmene og kommunaldirektør Sissel Hynne tilgang til. Av hensyn til taushetsplikten er referatene ikke offentlige.

Det har vært to møter i styringsrådet 2018. Leder av etikkrådet er sekretær.

Annen aktivitet: Rådets leder og noen av medlemmene i rådet deltar i ressursgruppen pasient og brukerrettighetsloven kap. 4A og Helse- og omsorgstjenesteloven kap. 9 som har arrangert fire arbeidsseminarer for ansatte i helse- og omsorgstjenestene med temaene tvang og makt, og dokumentasjon.

Rådets leder var prosjektmedarbeider i samarbeidsprosjektet «Kompetansehevende tiltak for å styrke åndelig og eksistensiell omsorg hos alvorlig syke og døende og for å bedre ivareta pårørende sine behov». Prosjektet var et samarbeid mellom Haugesund kommune,

---

¹ Aakre M. *Jakten på dømmekraft. Praksisnært etikkarbeid i helsetjenesten*, 2016:104, Gyldendal Akademiske, Oslo

² Meld. St. 10 (2012-2013) *God kvalitet - trygge tjenester - Kvalitet og pasientsikkerhet i helse- og omsorgstjenesten*, Helse- og omsorgsdepartementet

Den norske kirke og Utviklingssenter for sykehjem og hjemmetjenester i Helse Fonna kommunene. Diakon Arve Dalby var prosjektleder. Prosjektet ble avsluttet våren 2018. Deltakerne ble invitert til å dele tanker og erfaringer fra prosjektet i et evalueringsskjema med åpne, kvalitative spørsmål. Prosjektet og resultatene fra evalueringsspørsmålene ble presentert på Landskonferansen i Lindrende behandling i form av en poster høsten 2018.

Rådets leder, i samarbeid med Solveig Schiz og Astrid Håland arrangerte et tre dagers kurs i etisk refleksjon våren 2018.

Rådets leder og Astrid Håland hadde kursdag i Bømlo kommune for ansatte i Helse- og omsorgstjenestene i temaene tvang og dokumentasjon.

Tilsvarende kursdag ble avholdt i Kvinnherad kommune, kursholdere var Olaug Hindal (fagkonsulent USHT) og rådets leder.

På etterspørsel har rådets leder hatt refleksjon og undervisning i personalgrupper.

Kristin Bie

12. januar 2019